

Lausunto YVA-arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa Imatra-Joensuu rataosan peruskorjaus- ja kehittämistoimien -hankkeesta

Khall 27.11.2023 § 244
96/08.00.00/2023

Valmistelija:
kunnanjohtaja Mervi Pääkkö
puh. 044 781 1250
mervi.paakko@parikkala.fi

Väylävirasto suunnittelee Imatra-Joensuu ratavälille peruskorjaus- ja kehittämistoimia. Hankealue sijaitsee nykyisellä rataosuudella Imatra-Joensuu, joka on 190 kilometriä pitkä sähköistetty yksiraiteinen päärata, jonka suurin sallittu nopeus on 140 km/h ja akselipaino 225 kN. Hankkeen merkittävin kehittämistavoite on välityskyvyn parantaminen liikennepaikkojen rakentamisella rataosuuden pisimmille liikennepaikkaväleille. Lisäksi muita toimenpiteitä ovat radan peruskunnostustoimet, kuten päällysrakenteen uusimista, kiskonvaihtoa, tukikerroksen uusimista ja leventämistä, turva- ja sähköralaitteiden muutoksia, tasoristeysten poisto, siltojen korjauksia ja yksi tunnelin poisto. Toimenpiteillä mahdollistetaan henkilöjunien nopeuden nosto välillä Parikkala-Hammaslahti. Tarveselvityksen pohjalta toteutettaviksi valittuihin peruskorjaus- ja kehittämistoimenpiteisiin kuuluvat radan olemassa olevien rakenteiden perusparannustoimet sekä radan uusia rakenteita sisältävät kehittämistoimet. Perusparannustyöt ovat mm. nykyiselle yksiraiteiselle radalle tehtävät normaalit päällysrakennetyöt. Kehittämistoimia ovat mm. liikennepaikkojen kehittäminen tai kokonaan uudet liikennepaikat, joihin rakennetaan uusi kohtausraide, vetoraide tai uudet henkilöliikennelaiturit. Tarveharkinnassa on keskitytty kehittämistoimien vaikutuksiin, mutta tuotu esille myös mahdollisia ylläpidon ja kunnostuksen mukanaan tuomia vaikutuksia, mm. luontoarvoihin.

Rataosuuden merkittävin kehittämistavoite on välityskyvyn parantaminen. Välityskyvyn osalta keskeisiä ongelmia ovat useat yli 20 kilometrin pituiset liikennepaikkavälit sekä Parikkalan ja Joensuun välillä oleva asemavälisuojustus. Näin ollen radan välityskykyä eniten lisäävä toimenpide on uusien liikennepaikkojen rakentaminen rataosuuden pisimmille liikennepaikkaväleille. Nykytilassa rataosuuden liikenne on yhteysvälin Helsinki–Joensuu henkilökaukoliikennettä 12 junaa päivässä sekä raakapuukuljetuksia Kaakkois-Suomen tuotantolaitoksille ja tuotekuljetuksia Etelä-Suomen satamiin tyypillisesti 9–15 tavarajunaa päivässä. Nykytilassa liikenne jakautuu hyvin tasaisesti päivä- ja yöajan liikenteeseen. Henkilöliikenteessä liikkuu rataosuudella Imatra-Joensuu 6+6 junaa (6 junaa päivällä ja 6 yöllä). Tavaraliikenteessä vuonna 2021 tyypillinen tavarajunien määrä suuntaansa oli vuorokaudessa rataosuuksittain: Imatra-Parikkala 6+7 tavarajunaa, Parikkala-Säkäniemi 4+5 tavarajunaa ja Säkäniemi-Joensuu 7+8 tavarajunaa. Nykyisellä ratainfraalla radan välityskyky on täysin käytössä päivittäisen junamäärän ollessa nykytilassa vilkkaimpina päivinä yli 30 junaa vuorokaudessa. Radan välityskyvyn kasvu mahdollistaa tavaraliikenteen lisääntymisen liikenteellisessä selvityksessä laaditun liikenne-ennusteen mukaisesti 6–8 junalla vuorokaudessa liikenteen täsmällisyyden kärsimättä. Nykyisellä yksiraiteisella rataosuudella nopeuden noston toimenpiteillä mahdollistetaan henkilöliikennejunien matka-ajan nopeuttaminen niin, että Helsinki-Imatra-Joensuu henkilöjunien

matka-aika lyhenee noin 15 minuuttia. Henkilöjunien kohdalla liikennemäärä ei muuttuisi, mutta nopeus kasvaisi.

Väylävirasto pyytää ELY-keskukselta päätöstä edellytetäänkö hankkeelta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ympäristöministeriö on määrännyt 25.10.2023 päätöksellään Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimimaan yhteysviranomaisena hankkeessa. YVA-menettelyä sovelletaan hankkeeseen ELY-keskuksen päätöksellä, mikäli hanke tai sen muutos todennäköisesti aiheuttavat YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki § 3.2). Päätöstä tehtäessä otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne YVA-lain liitteen 2 osoittamalla tavalla.

YVA-lain 13 §:n mukaisesti ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue, pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Väyläviraston Imatra-Joensuu rataosan peruskorjaus- ja kehittämistoimien mahdollisista merkittävistä ympäristövaikutuksista ja tulisiko hankkeeseen niiden perusteella soveltaa YVA-menettelyä.

Lausunto pyydetään lähettämään sähköisesti ELY-keskuksen kirjaamoon kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi 30.11.2023 mennessä. Lausunnossa pyydetään käyttämään viitettä POKELY/473/2023.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pääkkö Mervi

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

Liikenneverkon strateginen tilannekuva on muuttunut suuresti Venäjän hyökkäyssodan takia ja itäisen Suomen ja Itä-Suomen merkitys on kasvanut entisestään. Alueet ovat muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa Suomelle elintärkeä alue. Parikkalan kunta kannattaa raportissa esitettyjä asioita peruskorjaus- ja kehittämistoimiin, muun muassa radan välityskyvyn ja henkilöliikennepaikkojen parantamisten osalta. Lisäksi Parikkalan kunta vaatii huomioimaan uusien henkilöliikennepaikkojen ohella olemassa olevien Särkisalmen ja Saaren seisakkeiden avaamista uudelleen. Tämä edistää sekä koululais- ja opiskelija- että työmatkaliikennettä. Muutoin Parikkalan kunnalla ei ole huomautettavaa ja kunta ei näe YVA-arviointimenettelyä tässä tapauksessa tarpeellisena.

Päätös

Kunnanhallitus päätti, että lausuntoon lisätään Parikkalan aseman ratapihan esteettömyyden parantaminen lisäämällä hissit. Päätösehdotus tällä lisäyksellä hyväksyttiin yksimielisesti.